

NORMATIVA DIOCESANA

Aquestes indicacions pastorals i normativa diocesana van encaminades a l'administració dels sacraments del Baptisme, Confirmació i Eucaristia als nins i nines entre les edats dels 7 als 15 anys.

5. Normativa diocesana

Introducció

1. Aquesta normativa és prescriptiva tant a les parròquies com a les unitats de pastoral i comunitats cristianes. Si la programació aquí assenyalada no es pot dur a terme a totes les parròquies o comunitats cristianes, per la complexitat i la dificultat que comporta tenir un personal que acompanyi en la fe als nins, caldrà crear centres pastorals dins les mateixes unitats de pastoral per tal de dur a terme i garantir un Procés de Fe seriós.

2. Pel que fa a la catequesi infantil, recordam el que s'ha dit en el document de la CEE, *Orientaciones Pastorales para la Iniciación Cristiana de los niños no bautizados en su infancia* (2004), especialment en els números que van del 24 al 31. En realitat, a partir de la publicació del *Catecisme de l'Església Catòlica* (1992) i del *Directori General per a la catequesi* (1997) s'ha pretès que tota la catequesi de la infància sigui una veritable catequesi d'iniciació, és a dir, que tingui com a referència la catequesi pròpia del catecumenat.

Pels nins batiats a la seva infància

3. En el moment de la inscripció es demanarà als pares dels nins que foren batiats a una altra parròquia que **presentin el corresponent certificat o volant de baptisme**. Convé que la inscripció es faci al final del curs escolar per tal de poder començar oportunament a l'inici del següent curs.

4. El Procés de Fe a la IC constarà de tres anys o cursos. Es continuaria convocant a totes les famílies dels nins i nines que han de començar el segon curs d'Educació Primària (7-8 anys). La estructura del Procés de Fe serà la següent:

- **Procés de Fe I** (Despertar en la fe) **per als nins de segon curs d'Educació Primària (7-8 anys)**
- **Procés de Fe II** (Primer anunci) **per als nins de tercer curs d'Educació Primària (8-9 anys)**
- **Procés de Fe III** (Primer anunci) **per als nins de quart curs d'Educació Primària (9-10 anys)**

volant de
baptisme

procés
de fe

NORMATIVA DIOCESANA

celebracions litúrgiques

dia del Senyor

missa familiar

experiència familiar

5. La celebracions litúrgiques de la IC es realitzaran de la següent manera:

- En finalitzar el primer any (**Procés de Fe I**) es realitzarà la celebració del **lliurament de la creu als nins batiats**.

- El temps de quaresma del segon any (**Procés de Fe II**) els nins conjuntament amb els seus pares celebraran el **sagrament de la Reconciliació**. El temps pasqual del mateix any (Procés de Fe II) els nins rebran el **sagrament de la Confirmació**.

- Al final del tercer any (**Procés de Fe III**) els nins rebran el **sagrament de l'Eucaristia**.

6. És molt important recuperar la **vinculació de la catequesi infantil amb la celebració del Dia del Senyor**. La catequesi no es pot entendre com una activat extraescolar més, sinó com una experiència molt lligada a la celebració de l'Eucaristia i al diumenge. Per això seria recomanable que el dia de la catequesi fos o bé el dissabte capvespre o el diumenge, per tal que la sessió de catequesi estàs estretament connectada amb l'Eucaristia dominical.

7. Si la catequesi es fa durant la setmana, cal fer tot el possible perquè els nins participin habitualment en la celebració eucarística dominical. Caldrà cuidar la **missa de famílies** perquè els nins i els pares hi tinguin un protagonisme, i ja a l'inici de la catequesi s'ha de proposar als pares que hi ha tres moments catequètics a la setmana: els oratoris, la sessió de catequesi i la missa dominical.

+ Dues modalitats

8. L'oferta diocesana consisteix a oferir als pares i mares dues opcions per realitzar el Procés de Fe per a la IC del seus fills:

Opció A: Catequesi de família

Es tracta d'una proposta de creixement en la fe per a tota la família que va dirigida molt especialment a aquells pares i mares que desitgen acompanyar de manera més personal i compromesa els seus fills i filles en l'itinerari catequètic vers la Primera Comunió.

Aquesta proposta consisteix fonamentalment en **una experiència familiar de vida cristiana** que té com a terme una comunitat, generalment parroquial i en la que participen tots els membres de la família (pares, mares, germanets...) i no únicament el nin o nina que es prepara per a participar de l'Eucaristia per primera vegada.

Al mateix temps que els nins participen dels seu itinerari catequètic i educatiu els pares disposen d'un espai adult on poden compartir amb

NORMATIVA DIOCESANA

altres pares i uns acompanyants les grans inquietuds de la seva vida, des de la perspectiva de la fe cristiana, fent així un itinerari de creixement i maduració de la pròpia fe.

Com bé es pot intuir es tracta d'una modalitat catequètica que ofereix una atenció prioritària al Procés de Fe de l'adult (pare/mare) ja que es considera que la llavor de l'evangeli sembrada en el cor de l'infant durant el seu procés de fe tindrà més possibilitats de germinar si troba un entorn familiar que ajudi al seu creixement.

Per tot això, es proposa a l'adult, pare o mare que comenci un procés d'iniciació o de reiniciació a la fe. I el convidam a participar amb tota la família (no sols amb els fills que es troben a l'edat catequètica per fer la Primera Comunió) a 10 trobades a l'any.

Tot i que els horaris i els dies els ha de marcar cada parròquia o comunitat cristiana, es recomana que els encontres, si és possible, siguin durant el cap de setmana. A continuació indicam a mode d'exemple un possible guió de la trobada:

a.- Benvinguda a l'església parroquial. Presentació de la jornada i realització d'alguns jocs catequètics entre pares i fills. (30 minuts)

b.- Reunió per a la sessió. Els pares es reuneixen amb els seus acompanyants en un lloc disposat per a ells i els nins amb els seus catequistes. (2 hores). Mentre els pares tenen la sessió catequètica, als fills també se'ls proposa un itinerari catequètic a partir dels Catecisme "Jesús és el Senyor". En el cas dels pares i mares, es tractarà d'encontres de **primer anunci** per fer explícita la nostra proposta de seguiment de Jesús.

c.- Celebració conjunta de l'Eucaristia. Amb l'assaig previ de les cançons per les celebracions. (1 hora)

d.- Dinar o sopar compartit. Allà on no s'acabi massa tard es pot fer un dinar o un sopar compartit del que duguin les famílies i del que aportí la parròquia.

Pel que fa a l'itinerari concret dels nins l'altra experiència que han de tenir són els **oratoris**. Per això, a part de les 10 trobades anuals que esmentavem abans, tots els nins i nines que es preparen per a rebre la primera comunió han de visitar un cop a la setmana Jesús en el sagrari. Això es realitza mitjançant una sessió d'oratori. En el seu recorregut per iniciar-se en la fe, és molt important que els nins rebin no sols una formació catequètica sinó també una **experiència espiritual**.

Mitjançant els oratoris cercarem **treballar la Intel·ligència Espiritual** i així preparar la intel·ligència, la voluntat i l'afecte dels infants. I insisti-

esquema
trobada

primer
anunci

oratoris

compromís
cristià

NORMATIVA DIOCESANA

cada 15 dies

rem en la importància de la Catequesi de Família com a element aglutinador de l'«església domèstica» i la comunitat cristiana.

Finalment, dins el Procés de Fe de cada família es proposa sempre **un compromís per fer a casa**: beneir la taula, fer el raconet de pregària, fer el betlem, participar a les eucaristies del diumenge, etc...

El **material catequètic és el que proporciona la Vicaria Episcopal d'Anunci i Celebració** del Bisbat de Mallorca.

Opció B: Catequesi tradicional

Es tracta de la modalitat catequètica més habitual i coneguda, adreçada fonamentalment a aquells pares i mares que no es mostren interessats en fer una experiència catequètica amb tota la família. Així per tant els nins reben la formació catequètica de la mà del seu o la seva catequista i els pares i mares únicament els acompanyen a la celebració de l'Eucaristia.

A diferència de la opció anterior, en aquest cas es tracta d'un itinerari que ofereix una atenció prioritària als nins. **La sessió catequètica es fa cada 15 dies i acaba amb la celebració de l'Eucaristia.**

Els horaris i els dies els ha de marcar cada parròquia o comunitat cristiana, però a mode d'exemple aquí presentam el guió de la trobada:

a. Benvinguda als nins per part del responsable del catequistes. Presentació de la jornada i realització d'algun joc catequètic (15 minuts).

b. Reunió per a la sessió. Els catequistes amb els seus nins realitzen la catequesi (1 hora).

c. Celebració de l'Eucaristia. Amb l'assaig previ de les cançons per la celebració. (1 hora)

horaris

oferir dues alternatives

acompanyen famílies

Igual que en l'opció A, en la present modalitat catequètica els nins i nines també han de tenir l'experiència setmanal dels **oratoris** visitant un cop a la setmana Jesús en el sagrari. És molt important que els nins rebin no sols una formació catequètica, sinó també **una experiència espiritual** en el seu recorregut per iniciar-se en la fe.

Davant tot cercarem treballar la Intel·ligència Espiritual mitjançant els oratoris i així preparar la intel·ligència, la voluntat i l'afecte.

9. Seria òptim que a totes les parròquies es puguin oferir les dues opcions. D'aquesta manera els pares poden escollir lliure i responsablement aquella

NORMATIVA DIOCESANA

que consideren més adient. Si això no és possible **no és recomana oferir l'opció A (Catequesi de família) com a única alternativa**. Algunes experiències que hi ha hagut en aquest sentit no han estat positives, ja que els pares a qui no els queda més remei que acceptar una proposta que no volen poden dificultar l'itinerari d'aquells que han escollit conscientment l'esmentada opció.

10. En el cas d'aquelles famílies que triïn l'opció A (Catequesi de família) és aconsellable que els catequistes acompanyants, el diaca o el prevere de la parròquia tinguin un encontre personal amb ells per tal d'acollir-los i ajudar-los a situar-se en aquesta modalitat de catequesi. També és molt important que **els acompanyants de les famílies siguin també pares i mares** de la parròquia o el diaca permanent per tal de facilitar una major identificació. El paper dels religiosos/es i del prevere consistirà més bé en acompanyar **els acompanyants**.

+ Celebració de la Reconciliació

11. La penitència s'ha de mostrar com un element fonamental de la vida cristiana. No sols per a disposar-se adequadament a la comunió eucarística, sinó **pel valor mateix de la reconciliació amb Déu i amb l'Església, per la gràcia que això implica**, i per la necessitat d'aquesta gràcia per lluitar contra el pecat i progressar en la santedat. Per això és convenient instruir els nins en el significat i la celebració del sagrament i intentar que, una vegada que ha passat la celebració del Baptisme, tinguin l'oportunitat de recórrer al seu auxili i d'habituar-se a la seva celebració.

12. La celebració del **sagrament de la Reconciliació ha de formar part del Procés de Fe a la Iniciació Cristiana**¹. Per aquest motiu s'ha d'administrar en el segon any del Procés de Fe II i en el tercer any del Procés de Fe III, en el temps de Quaresma, abans de rebre el sagrament de la Confirmació i de l'Eucaristia respectivament.

+ Celebració de l'Eucaristia²

13. Amb la nova programació diocesana **la primera participació a l'Eucaristia tindrà lloc després de tres anys o cursos complets**, tenint en compte que si un nin ha faltat repetides vegades a les sessions del Procés de Fe se'ls

¹ Cf. CEC 914

² La Primera Comunió del batiat en l'Eucaristia és culminació i plenitud de la iniciació cristiana. La catequesi i tota la pastoral de la Primera Comunió, fita tan ressaltada en la vida del nin i de les famílies, ha de subratllar com aquest sagrament dóna la perfecta comunió amb Crist i l'agregació plena a l'Església; ha d'introduir en el nin un cert hàbit d'assistència a la missa dominical, així com l'assistència a una catequesi posterior que continuï la seva formació cristiana. Sense excloure la festa i el goig de les famílies, s'ha d'exhortar als pares que evitin ostentació i despeses desmesurades, proposant criteris d'austeritat i de solidaritat amb els pobres (Cf. Constitucions sinodals 3,2,6).

rebre
la gràcia
de Déu

tres cursos
complets

en cas de
germans

celebracions
primeres
comunins

NORMATIVA DIOCESANA

pot retardar algun any la recepció dels sacraments.

14. Com a norma general, s'estableix que la celebració del sacrament de l'Eucaristia es faci al final del tercer any del Procés de Fe. En el **cas de dos germans**, perquè puguin combregar junts, es pot admetre que el petit faci la Primera Comunió després del segon curs de catequesi, si té nou anys fets i els pares es comprometen que continuï després el Procés de Fe III.

presideix
bisbe o
delegats

15. La celebració del Sagrament de l'Eucaristia es farà ordinàriament a la parròquia, comunitat o unitat pastoral on s'ha seguit la catequesi preparatòria. Si s'ha de celebrar a una altra església o parròquia **els pares presentaran un certificat del Procés de Fe³** de la deguda preparació.

16. Les celebracions de les Primeres Comunions se celebraran a una **missa dominical de l'horari normal o en una Eucaristia programada** prèviament en el cas que les primeres comunions se celebrin en grup.

17. En les celebracions comunitàries de les Primeres Comunions, els nins han de ser acollits particularment i tinguts molt en compte. **S'ha de procurar que hi participin activament, en la mesura de les seves possibilitats.** S'ha d'evitar la introducció de qualsevol element estrany al sentit cristià de la celebració, sigui en el cant, en les lectures o en l'ornamentació de l'església.

padrins
batiats

+ Celebració de la Confirmació⁴

18. La celebració de la confirmació ha de tenir un caràcter solemne i gojós per a tota la comunitat cristiana. **Serà presidida pel Bisbe, el seu vicari episcopal o el prevere amb el permís obligatori del Bisbe de la Diòcesi**, posant així de relleu la profunda vinculació de la Iniciació Cristiana amb l'Església particular.

19. El padrí o els padrins de Confirmació poden ser els mateixos del baptisme, els catequistes que els han acompanyat en la seva preparació o una persona que es responsabilitzi d'acompanyar-los. No ho poden ser els pares (CEC 893).

20. **El padrí o els padrins han de ser catòlics** i que duguin una vida coherent amb la fe cristiana i ser bon exemple en l'educació cristiana de l'infant que s'ha de batiar. **Una persona no batiada no pot ser padrí o padrina de confirmació.** Per aquest motiu els padrins han d'aportar el seu certificat de Baptisme.

preparació

³ El certificat oficial diocesà del compliment del Procés de Fe és a l'annex I

⁴ El qui és batiat reneix de l'aigua i de l'Esperit Sant; en el principi de la vida nova li és vessat al cor el do de l'Esperit. Aquest do, significat sacramentalment, rep el nom de Confirmació, per quant ve a confirmar i a completar el baptisme. Amb el do pentecostal de l'Esperit Sant, els confirmats són introduïts més profundament en la filiació divina, són vinculats més perfectament a Jesucrist i a l'Església i reben una força especial per difondre la fe com a testimonis de Crist (CEC 1302; Constitucions sinodals, 3.1.1).

NORMATIVA DIOCESANA

21. Almenys **un dels dos padrins ha d'haver complert setze anys, estar confirmat i haver rebut l'Eucaristia** (CDC 874), és a dir que tingui els tres sagraments de la Iniciació Cristiana.

22. Basta amb un sol padrí o una padrina de bateig, però si són dos ha de ser un i una. (CD 874).

+ **Per als nins no batiats en la seva infància**

23. Els nins no batiats en la seva primera infància han de compartir la formació catequètica amb els altres nins que es preparen per als sagraments de la Confirmació i de l'Eucaristia. Així ho indica el RICA: «Com que els nins que han de ser iniciats pertanyen generalment a algun grup de companys de la seva edat, batejats ja de temps enrere, que es preparen en la catequesi per a la Confirmació i l'Eucaristia, la iniciació que reben avança progressivament i es recolza sobre la base del mateix grup catequètic» (RICA 308).

24. Ara bé, quan s'apropi el dia de rebre el sagrament del baptisme **aquests nins han de ser instruïts en algunes sessions de catequesi complementàries** que facilitin una «participació activa»⁵ i en les celebracions litúrgiques prescrites que els concerneixen directament. Aquestes catequesis no han de reduir-se a un simple assaig de la litúrgia.

25. Els nins no batiats en la seva primera infància han de començar a **participar de la litúrgia dominical des de l'inici del Procés de Fe** i amb més motiu, si és possible, a partir de la seva admissió al catecumenat. A la comunió eucarística seran admesos per primera vegada en finalitzar el tercer any del Procés de Fe, al costat dels seus companys batiats en la infància. I, quan sigui possible, en algun dels diumenges de Pasqua.

26. Tot i que la unitat intrínseca dels tres sagraments de la IC aconsellaria l'administració de tots tres en una única celebració, el fet que els nins no batiats en la seva primera infància comparteixin itinerari catequètic amb els que sí varen ser batiats, ens porta a proposar la següent opció: **que els nins que han de ser batiats en edat catequètica, rebin el Baptisme i la Confirmació al mateix temps que els seus companys reben la Confirmació**, al temps pasqual del segon any del Procés de Fe II. I, juntament amb aquests mateixos companys, rebin la Eucaristia⁶ en finalitzar el tercer any del Procés de Fe III.

⁵ Cf.: SC 14: «els pastors d'ànimes han d'aspirar a ella amb diligència en tota la seva actuació pastoral, per mitjà d'una educació adequada» i SC 19: «Els pastors d'ànimes fomentin amb diligència i paciència l'educació litúrgica i la participació activa dels fidels, interna i externa, d'acord amb la seva edat, condició, gènere de vida i grau de cultura religiosa».

⁶ Creiem que és la millor manera d'ordenar el que ja s'ha dit pel papa Benet XVI en l'exhortació postsinodal *Sacramentum Caritatis* (2007): «Ja que l'Eucaristia és veritablement font i cim de la vida i de la missió de l'Església, el camí d'IC té com a punt de referència la possibilitat d'accedir a aquest sagrament. En referència a això, com han dit els Pares sinodals, hem de preguntar-nos si en les nostres comunitats cristianes es percep de manera suficient l'estret vincle que hi ha entre el Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia. En efecte, mai hem d'oblidar que som batiats i confirmats en ordre a l'Eucaristia. Això requereix l'esforç d'afavorir en l'ac-

preparació
especial

participar
a la missa

itinerari
celebratiu

tres
sessions

NORMATIVA DIOCESANA

27. Per batiar aquests nins **no es pot utilitzar el Ritual del Baptisme d'infants, sinó el capítol V del RICA**, el «Ritual de la Iniciació Cristiana dels nins en edat catequètica».

28. Aquest ritual estableix que **el sagrament del Baptisme s'administra al llarg de tres celebracions**, inserides en un període del Procés de Fe i d'atenció pastoral tant als nins com als pares. No en una, sinó en tres celebracions, es desenvolupa la litúrgia baptismal per als nins en edat catequètica.

29. Per tant, pel que fa a la litúrgia del sagrament, és preceptiu:

A. Una primera celebració anomenada **«Ritu d'ingrés al Catecumenat»** en finalitzar el primer any del Procés de Fe I⁷. Que es pot fer coincidir amb una celebració anàloga del lliurament de la creu als nins batiats.

B. Una de segona, anomenada **«Escrutinis o ritus penitencials»** que es realitzarà el temps de Quaresma del segon any. Nosaltres proposem fer un «escrutini» que posa en relleu el caràcter de conversió o penitencial del baptisme, la tercera setmana de Quaresma; el lliurament del Símbol de la Fe (RICA 183-187) la quarta setmana, i el del Parenostre la cinquena setmana de Quaresma (RICA 188-192). El RICA preveu que en aquests ritus puguin participar els nins batiats, acostant-se per primera vegada al sagrament de la Reconciliació.

C. La tercera celebració és la pròpia del **Baptisme i la Confirmació**. El moment més convenient seria la Vetlla Pasqual (RICA 343), però diversos motius fan això realment difícil. Fora de la Vetlla Pasqual, el temps oportú són els diumenges del Temps Pasqual. Temps de Pasqua i diumenge són dues referències que expressen i visibilitzen la relació entre l'esdeveniment de la mort i resurrecció de Crist amb cada celebració del Baptisme. Però sempre després del segon any de Procés de Fe II.

Registre en els llibres sacramentals

30. Cal que les tres celebracions d'aquests nins quedin convenientment registrades: **1. L'ingrés al catecumenat; 2. El Baptisme; 3. La Confirmació.**

ció pastoral una comprensió més unitària del procés d'IC. El sagrament del Baptisme, mitjançant el qual ens configuram amb Crist, ens incorporem a l'Església i ens convertim en fills de Déu, és la porta per a tots els sagraments. Amb ell se'ns integra a l'únic Cos de Crist (cf. 1Co 12,13), poble sacerdotal. Tanmateix, la participació en el Sacrifici eucarístic perfecciona en nosaltres el que ens ha estat donat en el Baptisme. Els dons de l'Esperit es donen també per a l'edificació del Cos de Crist (cf. 1 Co 12) i per a un major testimoni evangèlic en el món. Així doncs, la santíssima Eucaristia porta la IC a la seva plenitud i és com el centre i la fi de tota la vida sacramental» (*Sacramentum Caritatis n. 17*).

⁷ Aquesta és una celebració litúrgica molt important i, per la mateixa naturalesa dels seus ritus, requereix el coneixement i l'adhesió als esdeveniments de la passió, mort i resurrecció del Senyor.

celebracions
litúrgiques

registre

NORMATIVA DIOCESANA

Quan els nins no batiats celebren el «Ritu d'ingrés al Catecumenat» són fets catecúmens i com a tals han de ser registrats, perquè tenen alguns drets i obligacions recollits pel Dret Canònic.

31. Segons això: **en el Llibre de Baptisme de la parròquia s'ha de fer constar el Baptisme del nin, així com la Confirmació.** S'omplirà i s'arxivarà a la parròquia un expedient on es recullin les dades personals i es doni fe de les tres celebracions litúrgiques de les quals parlam.

Continuació de la Iniciació Cristiana

32. Després de rebre els sagraments de la IC s'ha d'ofedir als pares la **continuació de l'itinerari catequètic general dels seus fills**, i recordar-los que no acaba amb la Iniciació Cristiana. Se'ls ha de recordar la seva necessària col·laboració en l'educació cristiana dels fills⁸. També se'ls ha de convidar a la participació en la missa dominical, així com a la inscripció a la classe de religió a l'escola.

33. La Diòcesi de Mallorca ofereix uns **grups juvenils de seguiment concret de Jesucrist**. Aquests grups parroquials o que pertanyen a distints moviments diocesans, estan coordinats per la Plataforma diocesana de Pastoral amb joves «Efatà». La inscripció comença després d'haver formalitzat la IC.

continuació
de l'itinerari

amics de
Jesús

⁸ Cf. *La Família, transmissora i educadora de la fe (tot el document)*.